

07.12.2022

Група №12

Урок №35

Тема уроку: Проблеми душевної рівноваги, повноцінного життя, специфіки творчого процесу. Психологічно переконливе розкриття внутрішнього стану людини. Символічні образи. Поетика імпресіонізму.

Мета уроку: (формувати компетентності): *предметні* - літературознавчу: уміння розпізнавати й аналізувати новелістичний твір; пошуково-дослідницьку: визначення символічних образів; допомогти учням розібратися у своєрідній образній системі; розкрити символічні образи; пояснення глибокого психологізму новели, особливості її композиції; викликати інтерес до творчості письменника; поглиблення знань про імпресіонізм у літературі, ключові - допомогти усвідомити, що оптимізм і життєствердження-важливі духовні цінності буття людини; з'ясувати причини настрою ліричного героя, його подібність із автором; розвивати образне мислення, уміння сприймати й аналізувати художній текст; розвивати образне мислення та вміння висловлювати свої думки; сприймати художній текст у його єдності з життям.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчання школярів

1.З'ясування емоційної готовності до уроку

2. Оголошення теми, мети, завдань уроку.

Епіграф до уроку:(учні зап. у зошити).

В хвилини розчарування та розпуки мене раз у раз

рятувала моя незвичайна любов до природи.

М. Коцюбинський .

До нього ми повернемося наприкінці уроку

3.Актуалізація опорних знань і власного досвіду (усне міркування)

- Сьогодні ми зможемо пересвідчитися ще й у тому як може впливати природа на стан людини?

III . Сприйняття та засвоєння навчального матеріалу.

1. Слово вчителя.

На попередньому уроці ми з вами вивчили літературний термін новела:

1. Що ж таке новела?

Новела – невеликий розповідний твір про незвичайну життєву подію з несподіваним закінченням.

Літературознавець Валерій Шевчук, досліджуючи творчий доробок М.Коцюбинського, писав, що докорінно змінилася манера письма митця в 1900 – 1902 рр., коли, за визначенням академіка Єфремова, письменник знаходить сам себе і стає тим незрівняним Коцюбинським, яким ми його знаємо, тобто утворює свій «сонячний імпресіонізм». Імпресіоністичне письмо вимагає від митця неабиякого таланту, особливої чутливості, вміння писати образно, переконливо й лаконічно. Таким майстром і став Коцюбинський. Валерій Шевчук захоплено пише: *«Ніхто ніколи ні до Коцюбинського, ні після нього не створював пластикою слова такого виключного враження, і саме в тому нам бачиться немеркнуча велич його художніх творів-картин».*

Робота в зошитах.

Impression – враження. Імпресіонізм як мистецький напрям виник у французькому живописі в ХІХ – на початку ХХ століття і був характерний тим, що відтворював не саму дійсність, а те, як вона впливає на людину, її емоції, душевний стан.

Отже, імпресіоністам важливо було простежити, як людська душа відгукується на добро і зло, на красу і потворність, на будь-які подразники зовнішнього світу.

Наприкінці 19 століття риси імпресіонізму проникають в українську літературу, яка дедалі більше тяжіє до психологізму, до художніх прийомів, що найглибше передають людські настрої і стани. Імпресіоністичне письмо властиве творам **Василя Стефаника**, **Ольги Кобилянської**, **Григорія Косинки**, окремим творам – **Миколи Хвильового**, **Володимира Винниченка**.

Риси імпресіонізму:

- психологізм у змалюванні персонажів;
- прагнення відтворити найтонші зміни в настроях, схопити миттєві враження;
- особливий лаконізм прози;
- ритмічність;

- багатство відтінків у змалюванні дійсності;
- збільшена увага до кольорів, звуків, яскравих деталей;
- одночасна відмова від великих соціальних проблем.

Основне завдання – витончене відтворення суб'єктивних вражень, мінливих відчуттів і переживань без заглиблення в їх суть.

«Intermezzo» - твір особливий, не схожий на будь-який інший. В ньому не має розгорнутого сюжету, зовнішнього конфлікту, діалогів і полілогів, які пожвавлюють сюжет, а є царство природи, панування Божої краси, розкіш барв і велич рідної землі. І все це в одне ціле зболеним авторським «я», яке шукає зцілення в обіймах природи.

- Чи же новела «Intermezzo» незвична?
  1. Дійовими особами
  2. Складання схематичного розташування дійових осіб – символічних образів. Робота з текстом. Розкриття символічних образів
  3. Автор використовує прийом контрасту, зображуючи «пошуки відпочинку».

Для вчителя.

Моя утома — зневіра, надломленість, депресія, розчарування .

Ниви у червні (ниви в червні тільки починають набирати сили) — символізують життєву енергію, а її так не вистачає головному герою.

Сонце — символ вічності, космічної енергії, сили.

Три білих вівчарки :самозакохана Пава — дворянство, Трепов — жандармерія (кличкою стало прізвище міністра внутрішніх справ), «дурний Оверко» — принижене і темне селянство, якому досить дати трошки волі і воно вже не кинеється ні на кого.

Зозуля (народний образ) — символ, що втілює надію і життя (образ часу).

Жайворонки — символ творчого піднесення.

Залізна рука города — потяг і саме місто, що вторгається в життя особистості.

Людське горе — становище народу.

Образ ночі — символ краси, одухотвореної Богом.

Образ білих мішків — образ повішених людей.

1. **Складання світів ліричного героя. Робота з інтерактивною дошкою.**

Світи ліричного героя

Світ «моїй утоми» Світ «сонця»

Видимі Невидимі

1. **Гімнастика для очей.**
2. **Метод біоадекватна технологія.** Дітям пропонується намалювати асоціації (за уривками новели).
3. Біоадекватна методика викладання, специфіка якого заключається в режимі чергування роботи правої і лівої півкуль головного мозку, т.б. релаксаційної і активної форм сприйняття і засвоєння навчальної інформації. Звідси і назва методики – релаксаційно-активна.

Ейдотехніка (у перекладі з грецьк. "eidos" означає "образ") — це технологія з обробки, зберігання та відтворення інформації; сукупність найефективніших та перевірених протягом багатьох років як авторських, так і класичних прийомів запам'ятовування.

Ейдетизм — здатність дуже яскраво уявляти собі предмет, якого немає в полі нашого зору. Ейдетичний образ є суб'єктивним, яскравим, візуальним, тому ейдотехніку ще називають "*жива пам'ять*".

«Я утомився.»

«Се ти одягла землю в камінь й залізо, се ти через вікна будинків — тисячі чорних ротів — вічно дихаєш смородом.»

«Здавалосьь, город витягує в поле свою залізну руку за мною і не пускає.»

«Якийсь зелений хаос крутився круг мене і хапав брчку за всі колеса, а неба тут було так багато, що очі тонули в нім, як в морі...»

«Розплющую очі і раптом бачу у вікнах глибоке небо і віти берези.»

«На небі сонце — серед нив я.»

«Волошки дивляться в небо.»

«Я п'ю тебе, сонце, твій теплий зцілющий напій, п'ю...»

«Коли лежиш в полі лицем до неба і вслухаєшся в многоголосу тишу полів...»

«І благословен я був між золотим сонцем й зеленою землею.»

«Ми таки стрілись на ниві — і мовчки стояли хвилину — я і людина.»

«Город знову простяг по мене свою залізну руку на зелені ниви.»

1. Слово вчителя.

Який можемо зробити висновок? Як бачимо, інтермецо займає центральне місце в цьому ланцюжку. До нього були втома, стрес і лише після нього приходить рівновага. У природі ми повинні шукати перепочинку, душевної гармонії. Природа – це останній шанс для тих, хто втратив віру у власні сили, віру в життя. І герой не тікає від суспільства, а лише намагається відновити свої сили.

- **Яка основна думка новели?** (Людина не може бути самотньою. Завдання митця – служити своєю творчістю народові. Герой говорить: «Йду між люди. Душа готова, струни тугі, вона вже грає»).

Підсумовуючи урок, я хочу знову повернутись до епіграфу «...».

Візьміть і ви ці слова за гасло всього вашого життя. Невідомо, кому і скільки доля відміряла радощів, журби, любові, страждань. І як би там не було, коли відчуєте, що вам важко, що вас втомили люди, то підведіться і шукайте порятунку в природі. Подаруйте собі інтермецо, перерву, так, як це зробив ліричний герой новели «Intermezzo», бо дійсно самотність людини на природі наповнює її щастям.

Ліна Костенко писала: «Отак, як є, а може бути гірше, а може бути зовсім, зовсім зле...» в таких випадках нехай вам допоможуть слова давньої молитви: «Дай вам, Боже, витримати те, що ви не можете змінити, дай вам, Боже, змінити те, що ви не можете витримати, дай вам, Боже, розуму відрізнити одне від одного».

IV. Рефлексія.

V. Домашнє завдання.

1. Доведіть, використовуючи цитати з твору, що герой, переживши тяжку душевну кризу, здатен знову повернутися до активного життя.

2. Прочитати повість М.Коцюбинського «Тіні забутих предків».

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту
tanita.yar2018@gmail.com

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.